

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3137/2021
08.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Коста Даниловић, адвокат из ..., против тужене Основне школе „Свети Сава“ из Шапца, чији је пуномоћник Драгица Бркић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 137/21 од 30.06.2021. године, у седници већа одржаној дана 08.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 137/21 од 30.06.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу П1 104/20 (2019) од 21.10.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилца тражила да се пониште као незаконита решења директора тужене Основне школе „Свети Сава“ из Шапца број ../19 од 06.03.2019. године и решење Школског одбора тужене број ../19 од 26.03.2019. године, те да се обавезе тужена да тужилцу врати на рад, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезана је тужилца да туженој на име трошкова поступка исплати износ од 142.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 137/21 од 30.06.2021. године, одбијена је као неоснована жалба тужиле и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) па је нашао да ревизија тужиле није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

У правноснажно окончаном поступку утврђено је да је тужиља била у радном односу код тужене на радном месту ... од 2010. године. На седници Школског одбора одржаној дана 25.10.2018. године са дневним редом на коме је поред осталог било и одлучивање о жалби тужиље на решење донето у дисциплинском поступку, сачињен је записник где је констатовано да је тужиља поднела жалбу на решење које је директор школе донео у дисциплинском поступку против тужиље, због чега је тужиља присуствовала тој седници и одговарала на питања чланова Школског одбора. Констатовано је, поред осталог, да је члан Школског одбора ББ навео да има информације да постоје покушаји да се школа затвори, да он као члан овог одбора то неће дозволити, након чега је тужиља изјавила, а што је записнички констатовано: „Мени је приписивана жеља да затворим ову школу, али је то нонсенс. У осталом (обраћа се свим члановима Школског одбора међу којима су и мајке ученика ВВ и ГГ) зар ви заиста мислите да су ова деца овде за образовање?“ (уследило је запрепашћење свих присутних). Уследило је обраћање члана Школског одбора ДД речима: „И ево... колегиница је лепо себе представила у правом светлу. Да овако нешто упита један стручњак Срамота.“ Уследило је констатовање тужиљиног обраћања: „Шта? Па зар мислите другачије?“. Уследило је обраћање БЂ који се обратио тужиљи речима „шта бисте ви урадили да сте родитељ детета са сметњама у развоју?“. Уследио је одговор тужиље „зависи... од степена оштећења. Али свакако не можете очекивати да када засадите крушку да вам роди шљива.“ У записнику је даље констатовано да је тужиља напустила седницу а да је затим Школски одбор донео одлуку да се њена жалба одбије.

Састанак тима за заштиту деце и ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања одржан је дана 02.11.2018. године на коме је сачињен записник у коме је наведено да је Школски одбор тужене издао налог члановима тима да по хитном поступку закажу састанак и утврде да ли се изјаве тужиље, које је изнела на седници Школског одбора дана 25.10.2018. године могу сматрати дискриминаторским понашањем. Наведени тим је донео закључак да постоји основ за претпоставку да је дошло до повреде члана 110. и 112. Закона о основама система образовања и васпитања, јер се изјаве тужиље могу квалификовати као говор мржње из члана 10. Правилника о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета, ученика или трећег лица у установи образовања и васпитања, а конкретан случај је дефинисан тачком 4. Тим је био мишљења да се у складу са Правилником о поступању у установи у случају сумње или утврђеног дискриминаторског понашања или вређања, угледа, части и достојанства личности, такво понашање може подвести под аблеизам (тежак облик дискриминације) те сходно наведеном, да тим налаже директору школе да против тужиље спроведе дисциплински поступак и све мере у складу са својим надлежностима. Директор тужене се након тога, дана 02.11.2018. године телефонским путем обратио школској управи Ваљево тражећи помоћ, да се прецизно класификује ниво дискриминације, а дописом од 05.11.2018. године обратио се Министарству просвете, науке и технолошког развоја – Служби за инспекцијске послове. Тим за заштиту ученика од дискриминације насиља, злостављања и занемаривања, на састанку одржаном 21.11.2018. године, записнички је констатовано да се тај записник сматра пријавом директору школе ради покретања дисциплинског поступка против тужиље због изјаве која се по мишљењу тима сматра говором мржње и пропагирања неједнаког поступања и прављења разлика у односу на лична својства – сметње у развоју. Директор тужене је 28.12.2018. године донео закључак о покретању дисциплинског поступка против тужиље због основане сумње да је починила повреду забране дискриминације из члана 110. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања, а у складу са

Правилником о поступању у установи у случају сумње или утврђеног дискриминаторског понашања, угледа, части или достојанства личности. Тужилца је изјашњење на закључак дала 04.01.2019. године у коме је навела да је те реченице изговорила у оквиру полемике са другим наставником, те да није помињала ни на који начин здравствено стање деце већ да је изнела своје мишљење, да деликт мишљења не постоји, због чега се против ње не може водити дисциплински поступак.

Тужена је тужилци доставила упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду дана 28.12.2018. године због основане сумње да је учинила повреду забране из члана 179. став 3. тачка 8. Закона о раду, члана 110. Закона о основама система образовања и васпитања и члана 9. Правилника о дисциплинској и материјалној одговорности запослених, а због реченица које је истакла на седници Школског одбора од 25.10.2018. године. Тужилца је на упозорење доставила изјашњење дана 04.01.2019. године у ком је поновила наводе из изјашњења на закључак о покретању дисциплинског поступка, наводећи да није имала намеру да врши дискриминацију деце. Директор тужене је дана 28.12.2018. године донео решење о удаљењу запослене – тужилце са рада почев од 28.12.2018. године до окончања дисциплинског поступка. Тужилца је дана 18.01.2019. године изјавила жалбу против овог решења, која је решењем Школског одбора одбијена као неоснована. Директор тужене је спровео дисциплински поступак против тужилце у коме је усмена расправа одржана 18.02.2019. године на којој су изведени докази и на којој је тужилца остала при својој писаној изјави. Директор тужене је решењем број ../19 од 06.03.2019. године тужилцу огласио одговорном за учињену повреду која јој је стављена на терет закључком о покретању дисциплинског поступка са описом те повреде као у закључку, те јој је изречена дисциплинска мера престанак радног односа. Против овог решења тужилца је изјавила жалбу дана 12.03.2019. године, али је жалба решењем Школског одбора тужене број ../19 од 26.03.2019. године одбијена као неоснована и првостепено решење потврђено, те је утврђено да је тужилци радни однос престао 26.03.2019. године.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно применили материјално право када су закључили да је оспорено решење директора тужене којим је тужилци изречена дисциплинска мера престанак радног односа донето након правилно спроведеног дисциплинског поступка, у складу са Правилником о дисциплинској и материјалној одговорности запослених у школи, те да је у том поступку директор тужене на основу доказа који су изведени у дисциплинском поступку, те ценећи одбрану тужилце, утврдио да је тужилца учинила повреду забране дискриминације која јој се ставља на терет, а која је прописана одредбом члана 110. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања, члана 22. ст. 1. и 2. Закона о забрани дискриминације у вези члана 10. став 1. тачка 4. Правилником о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета, ученика и трећег лица у установи образовања и васпитања, те је њена одговорност утврђена у свему у складу са одредбама тих законских и подзаконских аката.

Врховни касациони суд је утврдио да се ревизијом тужилце неосновано указује да је побијана одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Ревизијом се указује на погрешно схватање суштине појма дискриминације, и сматра да тужилца као наставник има право, али и стручну и моралну обавезу да износи своје мишљење у погледу образовања деце којима предаје, да се школовала за то да искаже свој стручни став који се тиче особа са сметњама у развоју. Међутим, тужилца

је направила разлику између ученика који похађају наставу код тужене и ученика других школа, чиме је поступила противно својим обавезама из Закона о основама система образовања и васпитања а којима се дискриминација изричито забрањује. Тужила је поступила и супротно правилницима који регулишу критеријуме за препознавање облика дискриминације. Реченице које је на седници Школског одбора изговорила тужила се не сматрају стручном расправом нити на било који начин доприносе циљевима образовања и васпитања ученика који похађају ту школу, а који у складу са одредбом члана 76. Закона о основама система образовања и васпитања, представљају ученике којима је у образовању и васпитању потребна додатна подршка, тако да реченице које је изговорила тужила представљају дискриминаторско поступање, противно одредбама чл. 110-112. Закона о основама система образовања и васпитања, те одредбама чл. 19. и 22. Закона о забрани дискриминације.

Наводе ревизије којима се оспорава утврђено чињенично стање, Врховни касациони суд није ценио, јер се из ових разлога ревизија не може изјавити сходно одредби из члана 407. став 2. ЗПП.

Ни осталим ревизијским наводима, које је Врховни касациони суд, такође ценио, не доводе се у сумњу правилност побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

На основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић